

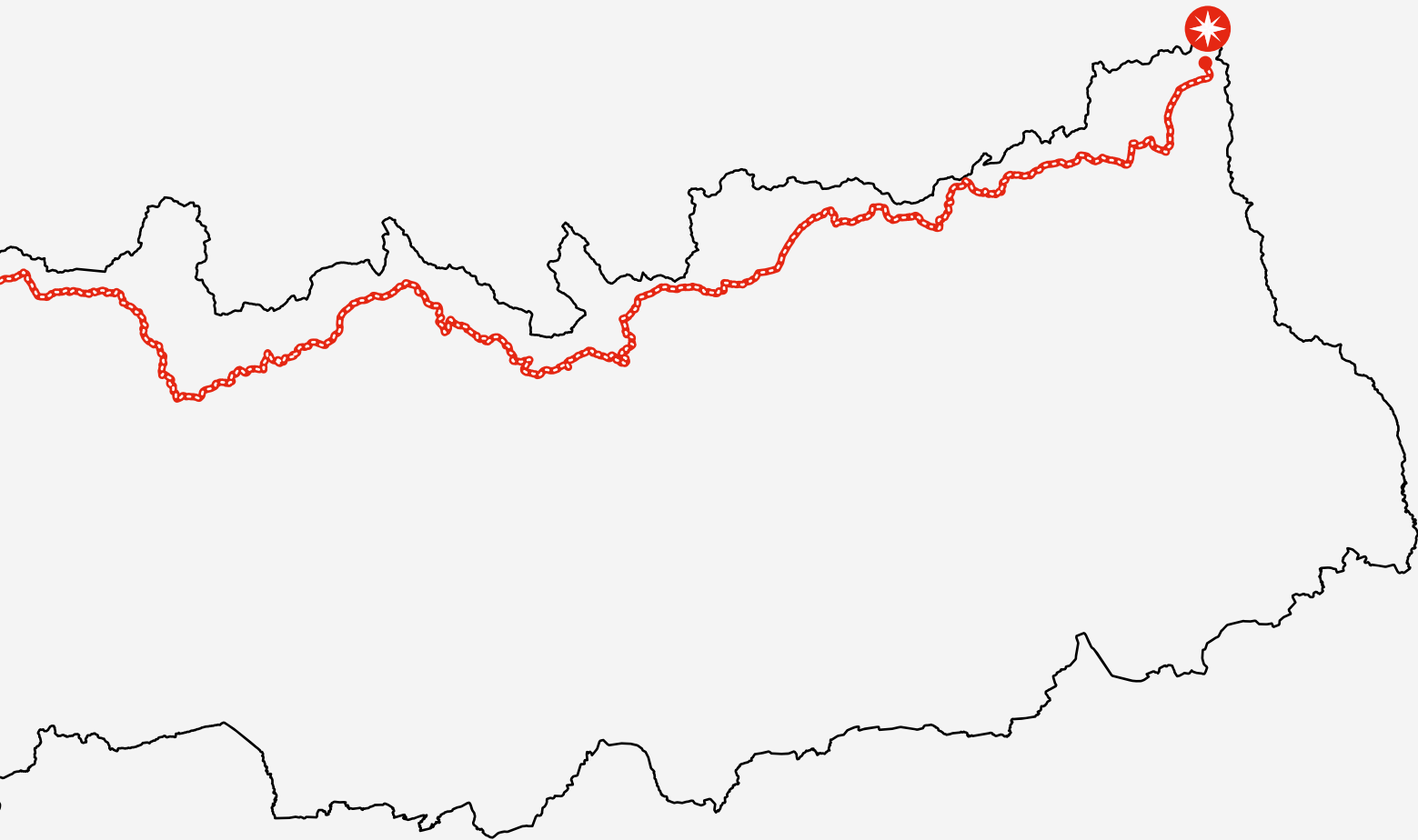
LOPEN

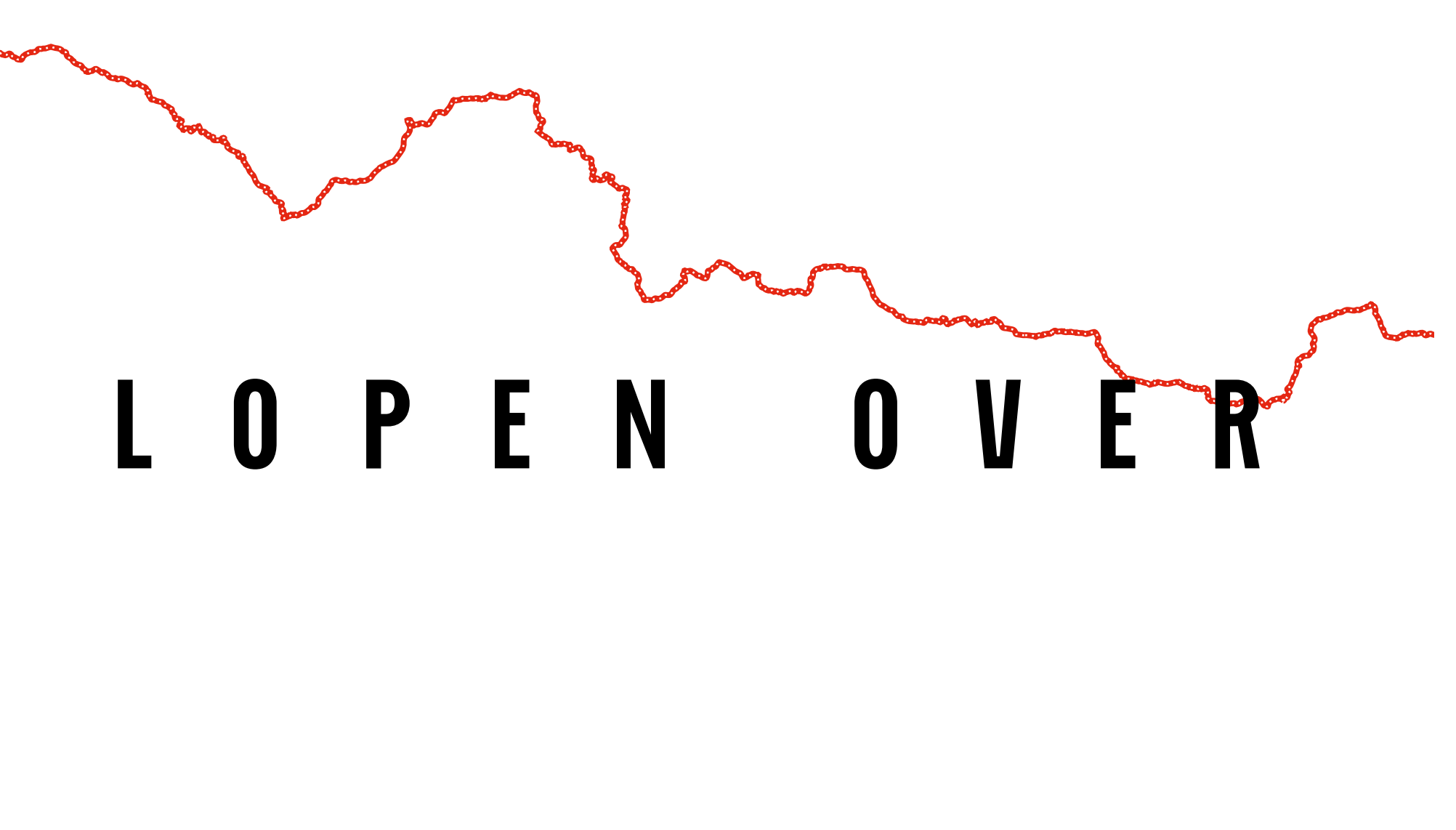
GREAT HIMALAYA TRAIL DOOR NEPAL

OVERDE

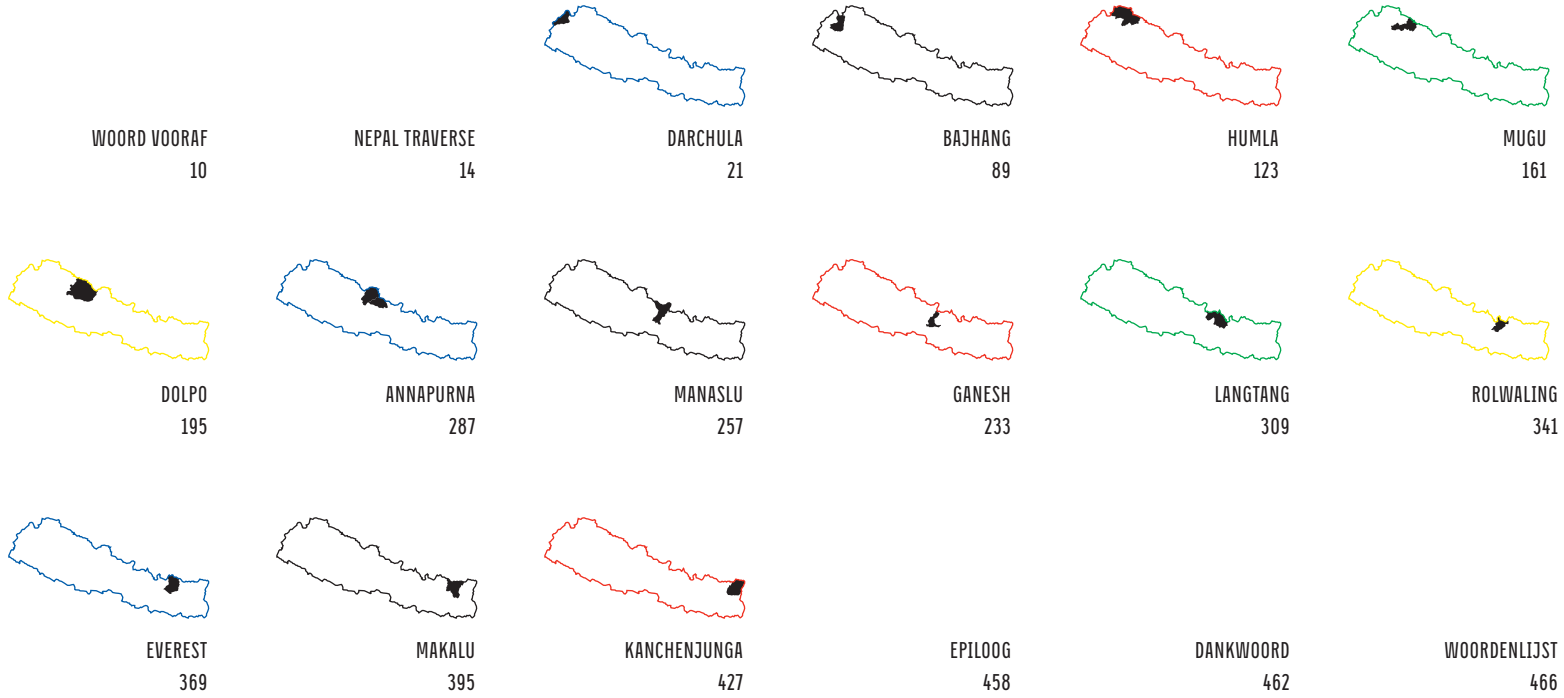
KATJA STAARTJES

GRENS

L O P E N O V E R

WOORD VOORAF	10	
NEPAL TRAVERSE	14	Overzichtskaart en Feiten
DARCHULA	21	Van start
BAJHANG	89	Door de wildernis
HUMLA	123	Armoede troef
MUGU	161	Tussen de wolken door
DOLPO	195	Dak van de wereld
GANESH	233	Door bossen en velden
MANASLU	257	Top in de wolken
ANNAPURNA	287	Gedragen door de bergen
LANGTANG	309	Eén met de natuur
ROLWALING	341	Gebied van uitersten
EVEREST	369	Domein van sneeuw
MAKALU	395	Sneeuwluipaard achterna
KANCHENJUNGA	427	Bestemming bereikt?
EPILOOG	458	
DANKWOORD	462	
WOORDENLIJST	466	

INHOUD

WOORD VOORAF

Lopen over de grens is een persoonlijk reisverslag in woord en beeld van de *Nepal Traverse*, een extreme voettocht door de Himalaya die ik samen met mijn man Henk Wesselius ondernam. We liepen van het noordwestelijke naar het noordoostelijke drielandenpunt in Nepal, een tocht van 2000 kilometer. Daarbij stegen en daalden we 125.000 meter, ruim veertien maal de Mount Everest op en af, vanaf zeeniveau. We doorkruisten een veelheid aan landschappen: van lieflijke groene velden, ondoordringbare jungle en imposante bossen tot woeste kloven, bergen en hoogvlaktes. We bereikten bij het oversteken van de vele bergpassen en gletsjers hoogtes tot 6200 meter, waarbij onze eerdere klimervaring onontbeerlijk was.

We volbrachten de tocht in vier delen, uitgesmeerd over tweeënhalf jaar. De opzet was kleinschalig: op

drie etappes werden we vergezeld door de Nepalees Chhree Sherpa en daarnaast hadden we op diverse stukken – gezien de hoeveelheid eten, brandstof en klimmateriaal – de ondersteuning van een plaatselijke drager. Overnachten deden we in de tent en via *home-stays*, bij mensen thuis. In de meer toeristische gebieden verbleven we in *lodges*: simpele hotelletjes. Het werd een avontuur door ontzagwekkende natuur, met bijzondere ontmoetingen met de bewoners en de cultuur van Nepal. Een onvergetelijke ervaring, maar ook een tocht van pieken en dalen, waarin we geconfronteerd werden met diverse grenzen.

Er is grote overlap tussen onze trektocht en de Great Himalaya Trail, die internationaal bekendheid geniet. Onze Nepal Traverse is een uitgebreide variant van deze tocht. De uitbreiding zit met name in het uiterste westen van Nepal, de *Far West*, onontgonnen terrein voor klimmers en wandelaars.

Oorsprong Nepal Traverse

Het idee van de Nepal Traverse ontstond eind 2008, toen Henk en ik in Limburg het Krijtlandpad liepen, waarbij je langs het Nederlandse drielandenpunt op de Vaalserberg komt. Op dit hoogste punt van Nederland, 322 (!) meter boven zeeniveau, moesten we ineens aan Nepal denken en concludeerden dat dit land in de uiterste hoeken twee drielandenpunten heeft met dezelfde burens: India en Tibet (China). Zonder de locatie en hoogte van deze punten te weten, bedachten we onze nieuwe expeditie: een megatocht te voet van punt naar punt. Een droom was geboren.

Verkenning

Toen we startten met de uitwerking van het idee waren de twee belangrijkste vragen: welke route volgen we door Nepal en hoe bereiken we het noordwestelijke drielandenpunt? Al snel besloten we een zo noordelijk mogelijke route te volgen langs de grens, die te doen moest zijn met 'simpele' klimmaterialen: pickel, touw, klimgordel, stijgijsers, een paar karabiners, ijsschroeven en sneeuwankers. Alles moest immers mee op onze rug. De tweede kwestie bleek aanzienlijk lastiger: er was nauwelijks informatie te vinden over de Far West en hoe we het drielandenpunt bereiken konden.

Het oorspronkelijke plan was de tocht volledig zelfstandig te lopen, zonder Nepalese ondersteuning en te starten in september 2010. Onze reisagent Ngima Dorji Sherpa in Kathmandu bleek echter niet enthousiast: de Far West was hem totaal onbekend. En de trektocht zelfstandig doen was volgens hem *wishful thinking* en alleen al onmogelijk vanwege de diverse *restricted areas*. In deze gebieden heb je speciale *permits* (schriftelijke toestemmingen) nodig en moet je vergezeld worden door een Nepalees, afgevaardigd door een reisagent. Om meer informatie te vinden over de Far West en om ons plan nader toe te lichten aan Ngima en de autoriteiten, ben ik in juni 2010 een week naar Kathmandu gegaan. Doel: alles in kunnen en kruiken krijgen.

Great Himalaya Trail (GHT)

Tijdens die voorbereidingsweek in Nepal hoor ik voor het eerst over het fenomeen Great Himalaya Trail. De

4500 kilometer lange GHT doorkruist de gehele Himalaya, door de landen Bhutan, India, Nepal en Pakistan. De Brit Robin Boustead is de grondlegger van de tocht en Nepal is het eerste deel dat door hem in kaart is gebracht. Robin is op dat moment toevallig in Kathmandu en ik leer hem in die week kennen – een inspirerende ontmoeting en het begin van een intensief contact. De GHT door Nepal is een gedefinieerde voettocht over grotendeels bestaande paden en paadjes en er is een Lower/Cultural-variant en een Upper-variant benoemd. Deze laatste tocht is meer alpien, bereikt grotere hoogtes en gaat merendeels door ruig en onbewoond gebied. Als ik Robin ontmoet, blijkt hij nota bene net een *Pictorial Guide* te hebben uitgebracht. En op dat moment werkt hij aan het boek *Nepal Trekking and the Great Himalaya Trail, a route & planning guide*, die in de loop van 2011 uitkomt. In beide boeken wordt de tocht beschreven van oost naar west.

De Upper-variant van de GHT loopt van het Kanchenjunga-basiskamp naar Hilsa en komt grotendeels overeen met ons plan. Daarom besluiten we deze route in omgekeerde richting te volgen na de Far West, en maken dankbaar gebruik van alle uitgebreide informatie en het vele werk dat Robin heeft verzet. Ons idee voor de Nepal Traverse wijkt af wat betreft begin- en eindpunt: wij gaan uit van de twee drielandenpunten, beide in de uiterste hoeken van Nepal. Vooral door de uitbreiding in de Far West is onze tocht zo'n 400 kilometer langer dan de 1600 kilometer van de Upper Great Himalaya Trail.

Meer toerisme in West-Nepal

De Great Himalaya Trail blijkt meer te omvatten dan alleen een persoonlijk initiatief van Robin Boustead. Het idee is omarmd door het Nepalese ministerie van Toerisme en door een aantal ontwikkelingsorganisaties. Er is een Great Himalaya Trail Development Programme (GHTDP) opgezet om de 'onbekende' gebieden van Nepal meer onder de aandacht te brengen van trekkers en zo de welvaart te vergroten. Het programma beoogt verbeteringen te realiseren in watervoorziening, zonne-energie en infrastructuur (paden en bruggen). Verder wordt de plaatselijke bevolking opgeleid betreffende hygiëne en homestays, de basis voor toerisme. De Nepalese overheid juicht dan ook alle trektochten in West-Nepal toe.

Vier etappes, dertien gebieden

We vertrekken daadwerkelijk in het najaar van 2010 (etappe 0). Het wordt een avontuur van korte duur: al na elf dagen moeten we de tocht afbreken wegens een ongeval. Dikke pech. Het voorjaar erna – 2011 – is de herkansing en volbrengen we de eerste etappe door westelijk Nepal. In 2012 lopen we de tweede etappe, in twee delen. En in het najaar 2013 volgt de afsluitende derde etappe door Oost-Nepal. We trekken door de volgende gebieden:

Etappe 1: *Darchula, Bajhang, Humla, Mugu, Dolpo;*

Etappe 2a: *Ganesh, Manaslu, Annapurna;*

Etappe 2b: *Langtang, Rolwaling, Everest, Makalu;*

Etappe 3: *Makalu, Kanchenjunga.*

We lopen de Nepal Traverse van west naar oost met uitzondering van etappe 2a. Die doen we in tegenovergestelde richting omwille van de tijd. We kunnen niet zo lang weg van huis en kiezen daarom de richting die qua acclimatisatie (gewenning aan de hoogte) het snelste is. En dat is 'laag' beginnen in het gebied Ganesha en eindigen met de 5400 meter hoge bergpassen in het Annapurna-gebied.

Lopen over de grens

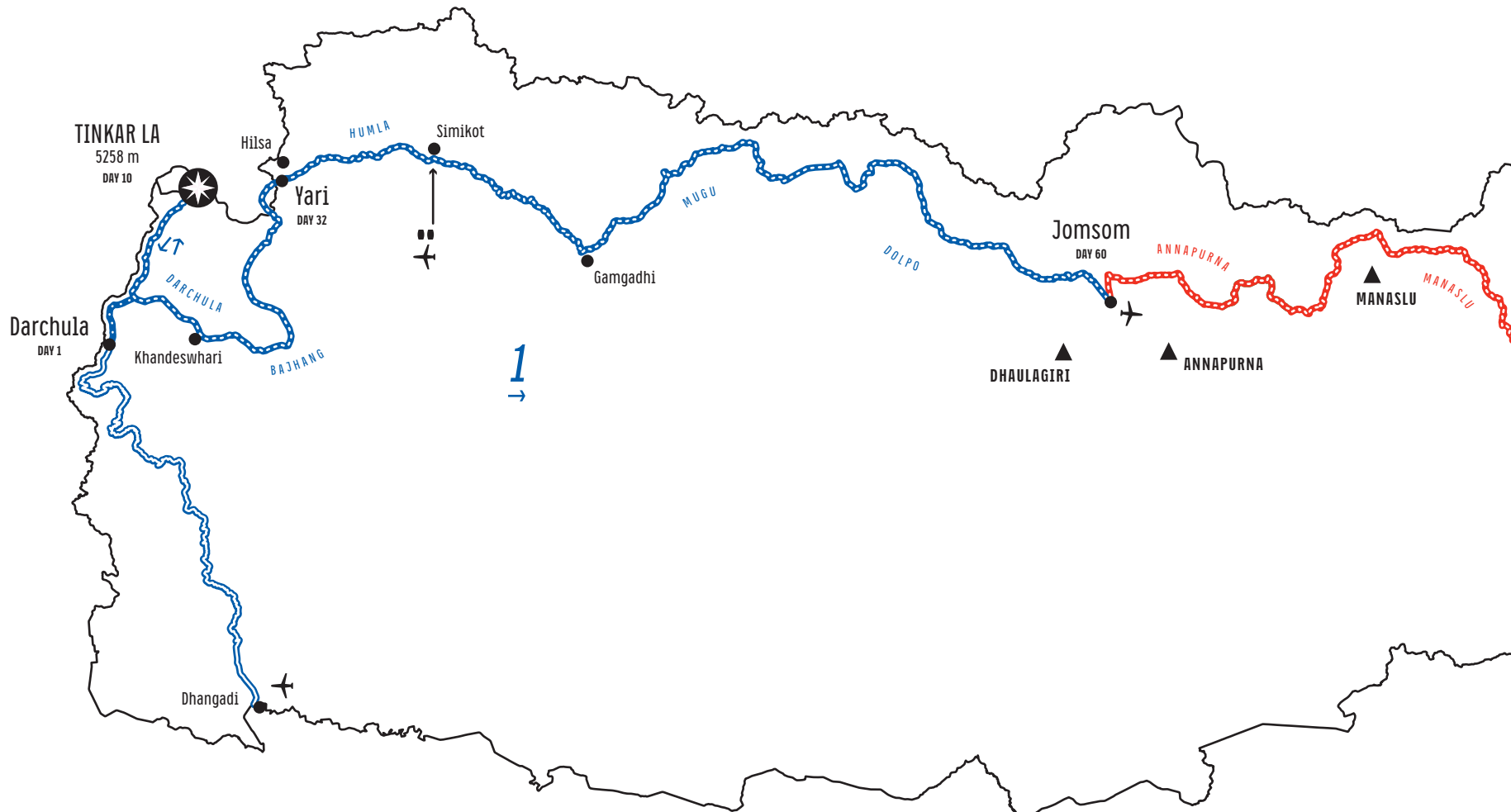
Dit boek is opgebouwd uit dertien hoofdstukken, gelijk aan de dertien gebieden die we in Nepal doorkruisen, waarbij de chronologie van de reis is aangehouden. In elk hoofdstuk belicht ik een aantal ervaringen, ontmoetingen en aspecten van onze voettocht door die specifieke regio. Hierbij is extra aandacht voor de start van de tocht en het ongerepte West-Nepal. De stukjes zijn los van elkaar te lezen, maar het best laat dit boek zich van begin tot eind tot zich nemen, waardoor de fragmenten aaneengesmeed worden tot een compleet reisverhaal.

De Great Himalaya Trail volgt grofweg de grenslijn tussen de landen Nepal en Tibet. Tijdens onze voettocht staan we een aantal maal daadwerkelijk aan de grens tussen deze twee landen (en gaan we er zelfs even overheen). Maar ook op diverse andere momenten krijgen we te maken met grenzen: omstreden landsgrenzen, scheidslijnen tussen gebieden en bevolkingsgroepen, beperkingen die de natuur ons oplegt als ook armoede, de macht van geld en de grenzen aan commercialisering. En niet te vergeten onze eigen limiet.

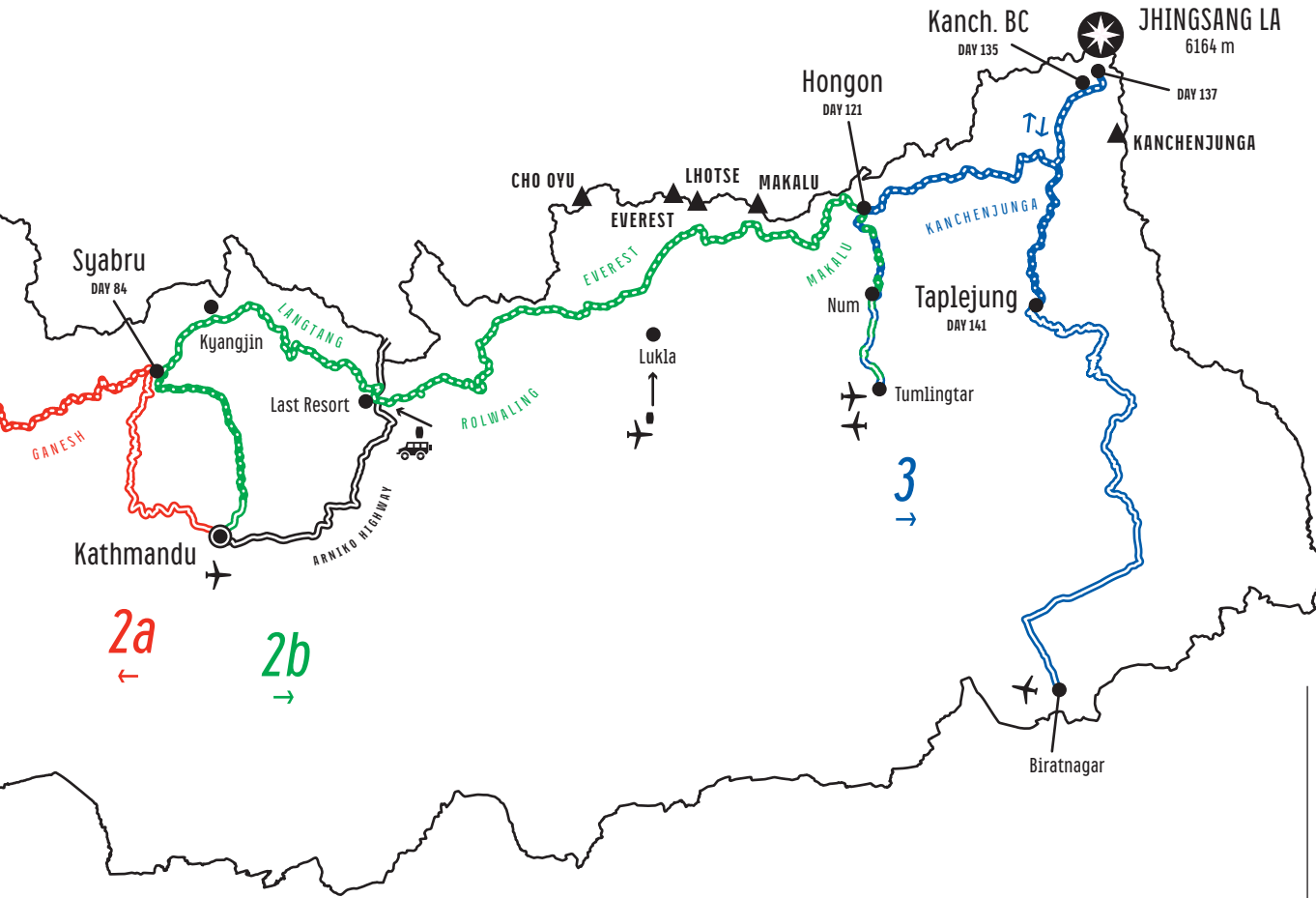
De epiloog omvat een bespiegeling op deze grenzen. Daarna volgt een verklarende woordenlijst. Tot slot: de topografische kaarten zijn opgenomen bij de gebieden zelf, de bijbehorende legenda is te vinden op de laatste pagina van dit boekwerk.

Ik hoop dat *Lopen over de grens* inspireert. En dat dit boek stimuleert om (zo mogelijk) zelf op pad te gaan, dichtbij of ver weg. Om je te verwonderen over een andere omgeving. Om je eigen (luxe) leven in perspectief te plaatsen, waarbij je jezelf – en je naasten – steeds beter doorgrondt. Misschien ook om je fysieke en mentale grenzen te verkennen, te verleggen en te leren respecteren. Op reis zijn is een voorrecht en geeft de kans te groeien. En na afloop van de reis pak je, verrijkt en vol energie, het dagelijks leven weer op.

Okkenbroek, januari 2014

NEPAL TRAVERSE

- Triple Border Point
- Nepal Traverse Katja & Henk
- Route Up Start & Route Down End of stage (walk)
- Route Up Start & Route Down End of stage (jeep)
- Peak 8000* m
- Depot barrel
- Airport

2a ←
2b →

3
→

FEITEN

NEPAL TRAVERSE

Het echtpaar Katja Staartjes en Henk Wesselius liep 1990 kilometer dwars door Nepal en ging daarbij 125 kilometer op en neer. Ze doopten hun tocht Nepal Traverse. De voettocht is – door een extra stuk in de Far West – een uitbreiding op de 1600 kilometer lange Upper Great Himalaya Trail. De GHT – er is een hoge en lage variant – is gedefinieerd door Robin Boustead en is opgebouwd uit merendeels bestaande paden. Het duo realiseerde, in vier etappes en in zo klein mogelijk teamverband, de Upper GHT in 108 dagen, waarvan 92 looppdagen. De Nepal Traverse vergde 141 dagen, waarvan 119 looppdagen.

NEPAL TRAVERSE

✳ **Startpunt**
Darchula (900 m)

▲ **Hoogste punt**
6180 meter
East Col (Makalu-gebied)

▼ **Laagste punt**
900 meter
Darchula/brug over Buddhi Gandaki (Manaslu-gebied)

↔ **Afstand**
1990 kilometer

↕ **Hoogtemeters**
125.000 meter omhoog
124.000 meter omlaag

) (**Bergpassen**
22 > 5000 meter
2 > 6000 meter

✳ **Eindpunt**
Taplejung (1900 m)

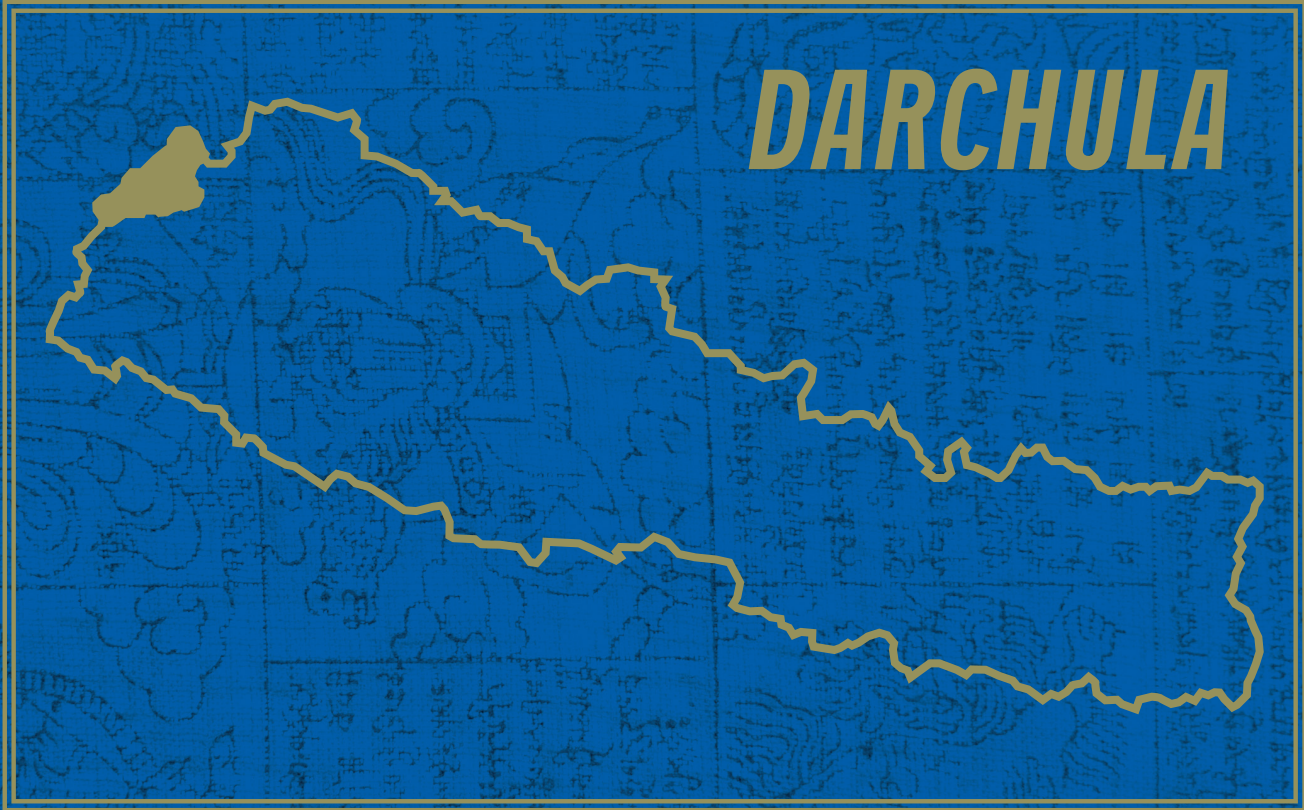
○ **Dagen**
141 dagen totaal
Inclusief 22 dagen rust, acclimatisatie, oponthoud

De Nepalees Tsering en Katja op circa 4600 meter op weg naar de bergpas Nango La (4780 m) in het Kanchenjunga-gebied

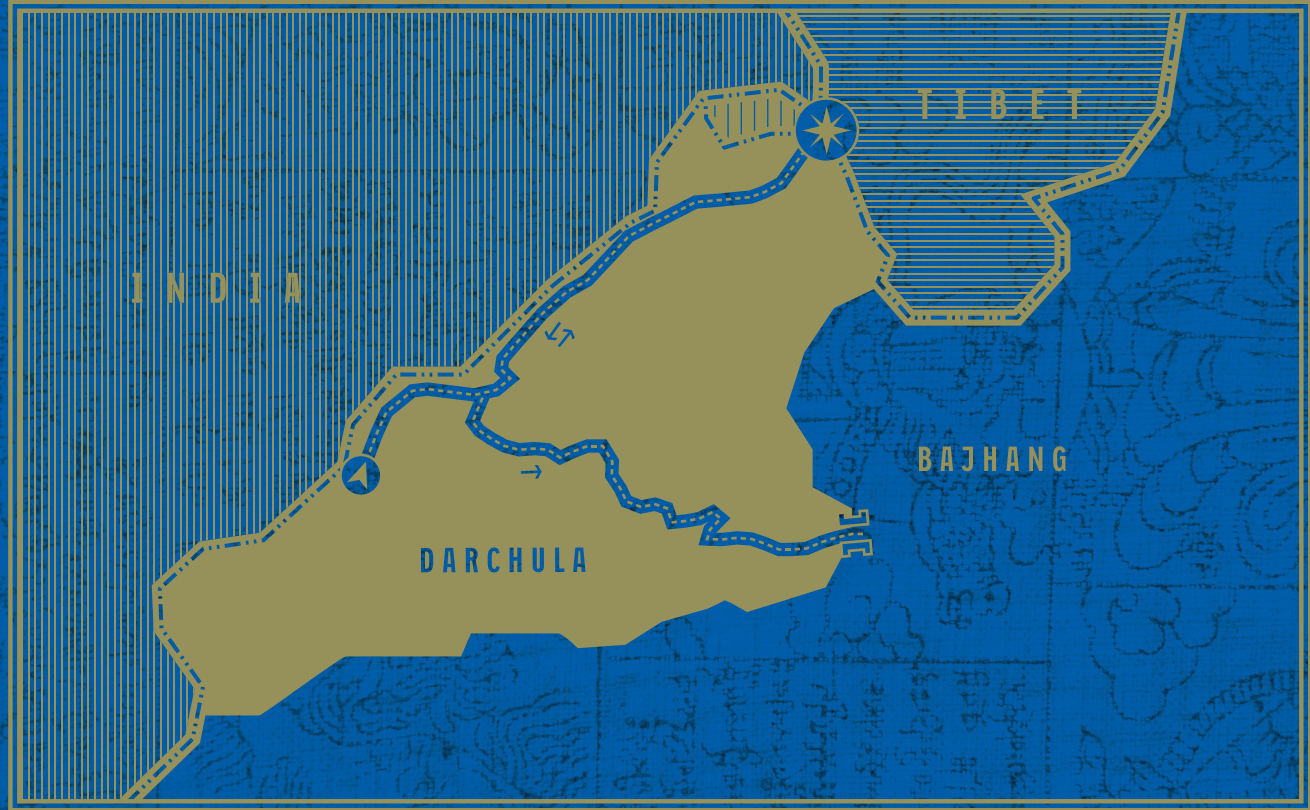

DARCHULA

DARCHULA

24	KAART
26	FEITEN
30	Etappe 0 van korte duur
38	Gouden team
41	Alles op onze rug
42	Warm weerzien
46	Even de weg herstellen
52	Nieuw terrein!
54	Slapen tussen het graan
58	Team herenigd
62	Euforie op de grens
68	Grenssubsidie
70	Kantje boord
74	Beren op de weg
80	Opladen
84	Onverwachte tegenliggers

VAN START

DARCHULA

FEITEN

DARCHULA

Darchula is het meest westelijke district van Nepal. Het grenst aan India en Tibet, waarbij het meest noordelijke deel – circa zeventig vierkante kilometer – politiek omstreden gebied is. India heeft dit gebied jaren geleden ingenomen. Anno 2014 is er nog geen overeenstemming tussen beide landen over de definitieve landsgrenzen.

In 2010 is de Api-Nampa Conservation Area opgericht, ter bescherming van 1900 vierkante kilometer bijzonder natuurgebied. Api is met 7132 meter de hoogste berg van het district.

NEPAL TRAVERSE - DARCHULA

Startpunt

Stadje Darchula (900 m)

Hoogste punt

5258 meter

Bergpas Tinkar La, noordwestelijk drielandenpunt en formeel startpunt Nepal Traverse.

De aanloop naar de Tinkar La nam 10 dagen in beslag.

Laagste punt

900 meter

Stadje Darchula

Afstand

286 kilometer

Hoogtemeters

18.700 meter omhoog

14.900 meter omlaag

Eindpunt

Bergpas Pathar Rashi Bhanjyang (4660 m)

Bombji en Chhree op 2500 meter tussen Buddhi en Dumlin, op de weg terug, na bereiken van het drielandpunt Tinkar La

SLAPEN TUSSEN HET GRAAN

DARCHULA

Waar overnacht je tijdens een 2000 kilometer lange tocht? In de Far West van Nepal zijn geen lodges, zoals in de meer toeristische gebieden. Af en toe treffen we een teashop met een eenvoudige overnachtingsmogelijkheid. Meestal slapen we in onze tent of, als het even kan, bij mensen thuis. Deze homestays zorgen stuk voor stuk voor unieke ervaringen.

Zie je het al voor je? Dat een wildvreemd iemand bij je aanbelt en dat vier man, bezweet en met vieze rugzakken en schoenen, binnenstappen om vervolgens mee te eten en bij je te overnachten? In Nepal is dat normaal. Sterker nog: gastvrijheid staat op nummer één in dit land. Regelmatig is ons zelfs het ouderlijk bed aangeboden, maar dat slaan we vriendelijk af. We maken duidelijk dat we prima op de grond kunnen slapen en rollen onze slaapzakken en matjes uit in een

hoekje. Als er meer plek is, overnachten we in een andere kamer. Een opslagruimte voor graan? Geen probleem. De eigenaren denken daar anders over: ze vinden het gênant dat westerse trekkers, die ze hier nooit te gast hebben, op de grond slapen naast het graan. Dat is in hun ogen echt te min. Er wordt dus een tijdje heen-en-weer gepraat, voordat ze hoofdschuddend akkoord gaan. We kunnen pas naar binnen als de ruimte is opgeruimd en geveegd. Meestal richten we onder toezend oog van een paar kinderen onze slaapplek in op de lemen vloer. Dat doen we heel voorzichtig, want bij het minste of geringste verniel je die vloer. Vaak wordt er nog een tapijtje of rieten mat gebracht. Voilà; wij hebben een superbed.

Vandaag zijn we in Gaga gearriveerd. Hier zijn slechts vijf hutjes, waaronder een teashop. De eigenares nodigt ons direct uit te blijven. Henk en ik krijgen een houten hokje toebedeeld, grenzend aan de hut. Grote plastic zeilen dienen als dak. We zitten ingepakt tussen de dekens, jerrycans en balen rijst; onze twee matjes passen er precies tussen. We houden hier morgen een rustdag, zodat we kunnen wennen aan de hoogte. Daarom is het extra fijn dat we een eigen ruimte hebben, al is die nog zo klein. Privacy is een begrip waar de Nepalezen niets mee hebben. Ze zijn gewend met de hele familie in één ruimte te wonen. Sterker nog, ze slapen zo dicht mogelijk bij elkaar als haringen in een ton; de beste garantie voor een warme nacht.

Homestay bij echtpaar in Ghatte Bagar (2400 m)

ONVERWACHTE TEGENLIIGERS

DARCHULA

We hebben drie besneeuwde passen van boven de 4300 meter voor de boeg. De Pathar Rashi is de eerste. Uitvalsbasis voor de bergovergang is een plek op 3800 meter (Marma Dhar) en het is een hele toer om daar te komen. Vanuit de laatste nederzetting klimmen we op dag 21 eerst langs een rivier omhoog. Het is een tocht vol met obstakels: aardverschuivingen langs de oevers en – naar het lijkt – onmogelijke rivieroversteken. Dit is nu precies waarom kennis van plaatselijke bewoners zo nuttig is: wij hebben geen idee waar we het beste de heftig stromende rivier over kunnen gaan. Bruggen ontbreken en uit de kaart valt niets op te maken. Het is een luxe dat Madan ons team deze dagen versterkt. Na twee uur zwoegen langs de rivier klimmen we omhoog door een rododendronbos dat vol ligt met ijsplaten. De sneeuw van

de winter ontdooit in de loop van de dag en vriest in de nacht weer op. De plek Marma Dhar is onaangenaam: een vlakke plek voor onze tenten is niet te vinden en het is overal nat van net ontdooide sneeuw. De minst slechte plek is nog zo schuin, dat we in onze slaapzakken telkens naar beneden glijden. Gedurende de nacht wordt het er niet beter op; vochtige sneeuwvlokken leggen een witte deken over de tenten.

Groot is de blijdschap als het sneeuwen 's morgens is gestopt en we met een kraakheldere lucht vertrekken. Het gaat direct steil omhoog. De sneeuw is enkeldiep, soms zakken we er tot onze knieën in. Maar we komen uitstekend vooruit. Naarmate we hoger komen, wordt het landschap weidser en zien we niets dan glinsterende maagdelijke sneeuw kristallen. Ons doel, de Pathar Rashi-pas op 4660 meter, komt gaandeweg in beeld. Als ik even pauzeer en in de verte tuur, zie ik iets vreemds. Het lijkt te bewegen. Ja, bevestigt Henk, er beweegt daar iets. Dat kan maar één ding betekenen: tegenliggers! Wat schetst onze verbazing een

De achterste schapen hebben het makkelijker

kwartier later? Het blijken vier herders, op pad met hun kudde schapen. Het is een ongelooflijk gezicht. Bij iedere stap in de diepe sneeuw wankelt het voorste schaap, maar het blijft wonderbaarlijk genoeg telkens overeind. Net als bij klimmers geldt: de achterste schapen hebben het makkelijker. Die volgen

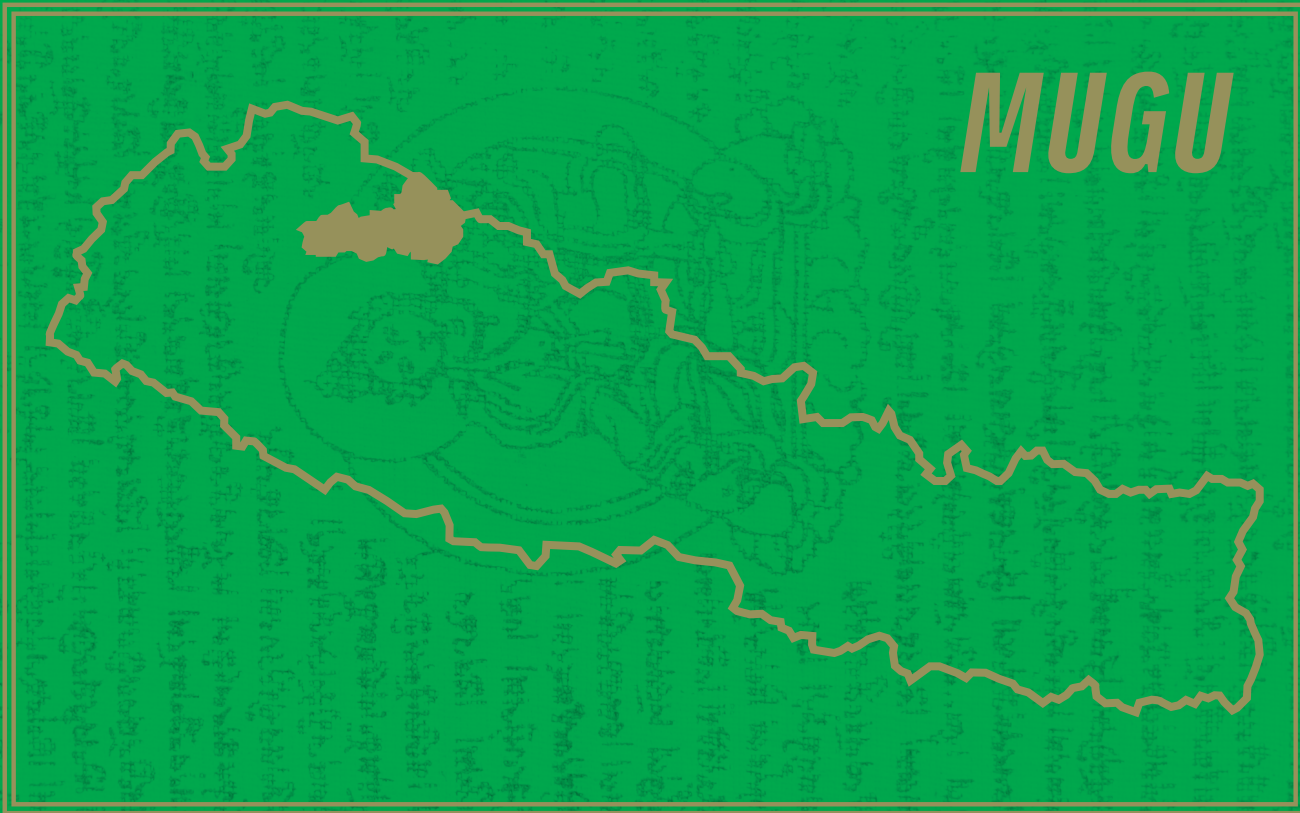
gewoon het spoor van de voorste. Als achterste klimmer ben je geneigd te denken: kan het niet wat sneller, daar vooraan? Tot je zelf weer vooraan loopt. Dan realiseer je je hoe zwaar dat 'sporen' in de sneeuw is. Als we de groep kruisen, blijken het oud-collega's van Madan, ze dalen af naar een plek om de schapen te laten grazen. Het is een warm weerzien, want ze hebben elkaar lang niet gesproken. Op onze verdere tocht profiteren we van het spoor van de schaapskudde. En dat maakt het klimmen aanzienlijk eenvoudiger!

Ontmoeting met schaapherders (4500 m), vlak voor de Pathar Rashti-pas; de herders zijn onderweg naar lager gelegen weides

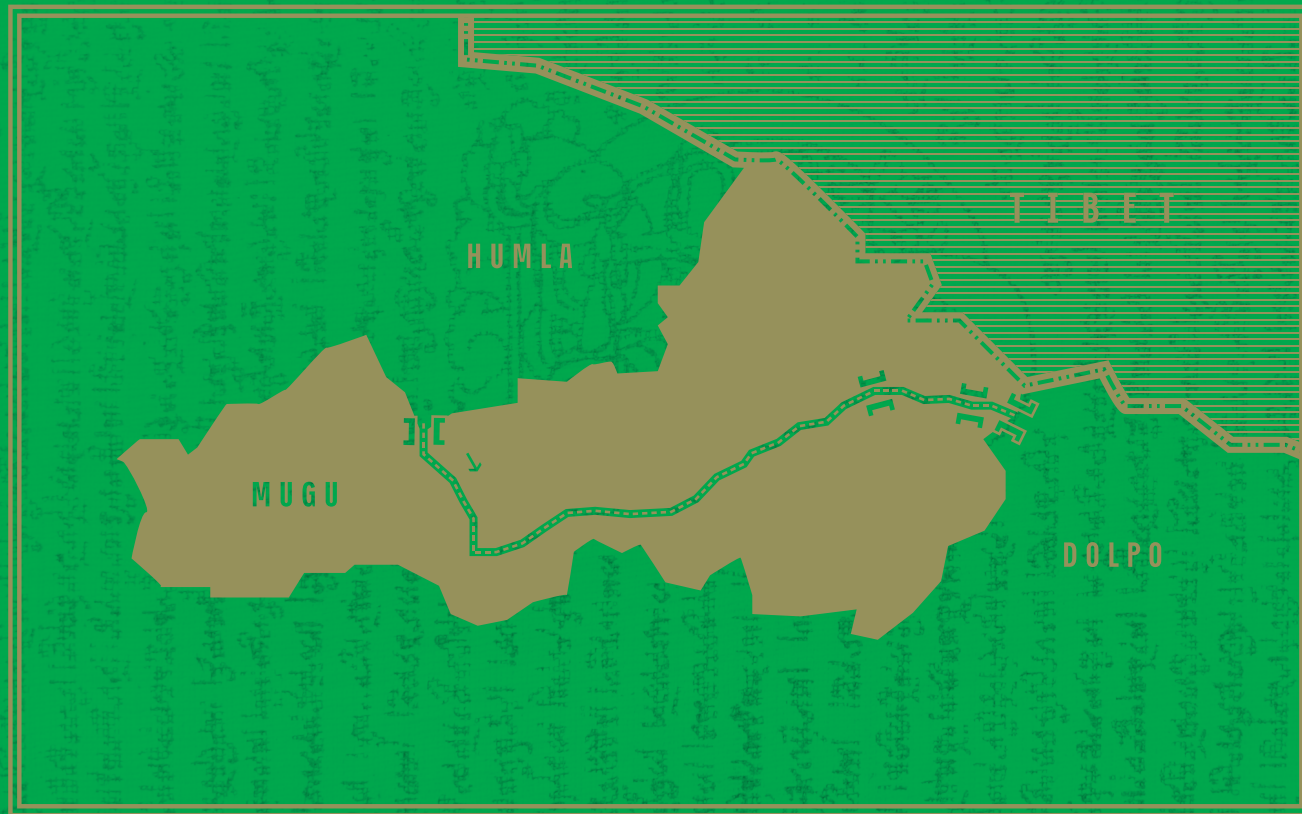

MUGU

MUGU

TUSSEN DE WOLKEN DOOR

164 KAART

166 FEITEN

170 Krachten bundelen

172 Schrale watervoorziening

176 Lonkende rijkdom

182 Mentale kwesties

188 Inspelen op het weer

MUGU

FEITEN

MUGU

Het district Mugu is zeer arm en kent slechts één fatsoenlijke plaats, Gamgadhi. Dit stadje met circa drieduizend inwoners ligt vlakbij het grootste meer van Nepal, het Rara-meer, tien vierkante kilometer groot, 170 meter diep en gelegen op 2980 meter hoogte. Het maakt deel uit van het gelijknamige nationale park. Met 106 vierkante kilometer is Rara het kleinste en tevens minst bezochte nationale park van Nepal. Er komen jaarlijks zo'n honderd toeristen.

NEPAL TRAVERSE - MUGU

Startpunt

Bergpas Changkheli Lagna (3594 m)

Hoogste punt

5425 m

Bergpas Yala La

Laagste punt

1780 meter

Brug over Mugu Karnali voor Gamgadhi

Afstand

102 kilometer

Hoogtemeters

7200 meter omhoog

5400 meter omlaag

Eindpunt

Bergpas Yala La (5425 m)

Dorp Luma op 2100 meter, ten noorden en vlak voor Gamgadhi

INSPELEN OP HET WEER

MUGU

Gisterenmiddag hebben we de tent opgeslagen op 4650 meter hoogte in het weidse berglandschap. Vandaag – dag 48 – begint met waardeloos weer. Als we de tent openritsen, zien we een laag sneeuw van zeker tien centimeter. Daar hebben we vannacht niets van gemerkt! Het zijn van die dikke vochtige vlokken, die zo heel stil vallen. Het sneeuwt niet alleen, de lucht ziet er donkergrijs uit. Inmiddels herkennen we

Het weer heeft altijd het laatste woord

het patroon: 's nachts en 's morgens sneeuw, later op de middag regen. En daartussenin klaart het op en schiet de temperatuur omhoog, waardoor de sneeuw smelt. We begrijpen nu ook waarom dit gebied zo ge-

schikt is voor de yarchagumba: het zijn de ideale leefomstandigheden voor deze paddenstoel.

Vandaag staat de bergpas Yala La (5425 m) op het programma. We hebben goed weer nodig om die over te gaan, want de pas is berucht vanwege steenslag- en lawineongelukken. Dat heeft Robin Boustead, de grondlegger van de Great Himalaya Trail, ons gemeld. Daarom zou er inmiddels vaak een andere route worden genomen, via de pas New Yala La. We zijn ook gewaarschuwd door Paul Boslooper, eigenaar en tochtleider van HT Wandelreizen. Hij maakte de tocht in 2007 met een groep, maar door mist en slecht weer hebben ze de bergpas niet kunnen vinden en moesten ze omkeren, terug naar Gamgadhi. Ik moet er niet aan denken, datzelfde stuk terug. Bovendien lukt het ons dan niet de eerste etappe uit te lopen. Nee, omkeren, dat is niet aan de orde.

Wat dan te doen? We besluiten te wachten. Het is half zes in de ochtend en we spreken negen uur af als uiterste vertrektijd. Overschrijding van de pas in de middag is geen optie gezien de lawinewaarschuwingen, dus lukt het niet voor negenen, dan gaan we vandaag niet meer op pad. Op de afgesproken eindtijd is er geen weersverbetering en dus besluiten we te blijven waar we zijn. Dan maar geen Yala La vandaag. Om half twaalf daarentegen klaart het ineens op en komt er zelfs een vaag zonnetje bij. Een uur later staan we met de rugzak klaar en vertrekken alsnog richting bergpas. Niet zozeer om er vandaag overheen te gaan, maar wel om kamp te maken hogerop. Dat scheelt

morgen weer. Zo lopen we een paar kilometer en klimmen van 4650 naar 4900 meter hoogte. Dan hebben we dat vast mooi achter de kiezen.

We zitten nog niet in de tent of het begint te regenen. De regen gaat na een tijdje over in sneeuw. Als ik 's nachts naar buiten ga om te plassen constateer ik verheugd dat het droog is, maar de volgende ochtend om kwart over vier zien we opnieuw die deprimerende vochtige sneeuwvlokken. Ik voel er niets voor om vandaag nog een keer te blijven hangen, dus ik ben vastbesloten op pad te gaan, de pas over. Henk en Chhree denken er gelukkig hetzelfde over. We hakken wat ijs uit het bevroren stroompje en maken ontbijt, zodat we kunnen inpakken zodra het opklaart. Toch heeft het weer altijd het laatste woord: op weg gaan moet wel verantwoord zijn.

Wat een geluk: tegen zevenen stopt het sneeuwen en trekt het wolkendek enigszins open. We pakken de boel snel in en zijn om kwart voor acht op pad. Het gaat eerst omhoog door besneeuwd gras, daarna traverseren we door een verraderlijke helling die vol losse steenplaten ligt met een dun laagje sneeuw erop. Na een uur komen we in de dalkom, de sneeuw van de afgelopen tijd is hier blijven liggen en we zakken tot over onze knieën weg. Vooral het sporen – voorlopers – is zwaar. De zon is er inmiddels bijgekomen en dat stemt optimistisch.

Op zeker moment worden we verrast door stemmen: het blijken twee yarchagumba-zoekers, hun kampje stond niet ver bij ons vandaan. Zonder zware last en

Het laatste stuk omhoog naar de bergpas Yala La (5425 m), de grens tussen Mugu en Dolpo

Katja op de allerlaatste meters omhoog naar de bergpas Yala La op 5425 meter

profiterend van ons spoor zijn de jongens zo op ons ingelopen. Ze gaan rijst en noedelsoep kopen; circa twee uur achter de pas zou een teashoptent staan. We zijn met stomheid geslagen. Een alpiene pas op ruim 5400 meter oversteken om eten te halen, je zou het niet bedenken. Maar deze mensen bivakkeren hier wekenlang en dan kun je natuurlijk best een dag boodschappen doen... We stappen gezamenlijk verder door de sneeuw tot het Nepalese duo gebaart dat we naar links moeten, omhoog de wand in. Ons doel – de Yala La – hebben we inmiddels in beeld; we zien een inkeping in de bergrug en een paar chortens die de pas markeren. Ik weet eigenlijk niet of dit nu de oude of de nieuwe pas is en trouwens, ik zie geen alternatief. Als ik de jongens ernaar vraag halen ze hun schouders op, ze kennen alleen deze overgang. Welke pas het ook is, ik twijfel in ieder geval over de voorgestelde route: steil rotsterrein met een laagje sneeuw. En daarna moeten we over of vlak onder de graat door om de bergpas te bereiken. Is het niet eenvoudiger om zo ver mogelijk de dalbodem te volgen en dan rechtstreeks door de steile sneeuwelling omhoog te klimmen naar de pas? De jongens melden dat daar lawineongelukken hebben plaatsgevonden. We zien inderdaad lawineresten. In de bergen ben je altijd bezig met risico's afwegen, maar ik schat deze sneeuwroute niet in als probleem en zeker veiliger dan het alternatief. Henk en ik zijn eensgezind en na wat dubben sluit Chhree zich bij ons aan. En zo gaan we ieder een andere kant op: de jongens naar links de rotswand in, wij via de sneeuw; eerst nog rechtdoor

en daarna ook naar links en omhoog.

Eenmaal in de helling blijkt de klim door de diepe sneeuw heftig. Maar het gaat prima, dit is mijn terrein: fysiek beulen! Om de beurt nemen we het kopwerk van elkaar over, het gaat als vanzelf. Zoals teamwork hoort te gaan. Naarmate we hoger komen, wordt de sneeuw trouwens beter en zakken we minder weg. Om kwart over tien bereiken we gedrieën de bergpas. Wat een geweldig moment!

***We nemen het kopwerk
als vanzelf van elkaar over***

Het yarchagumba-duo arriveert een kwartier later; een licht gevoel van triomf kan ik niet onderdrukken. We eten gezamenlijk wat koekjes, waarna de jongens de afdaling inzetten. Wij blijven nog een tijdje op dit indrukwekkende punt van 5425 meter. Achter ons is Mugu, waar de wolken alweer opkomen. Voor ons ligt Dolpo, bekend om zijn hoogte, droogte en ruigheid. Al jaren droom ik ervan dit bijzondere gebied te bezoeken en nu is het zover.

Foto omslag voor:

vlak na de Pathar Rashi-pas (Darchula)

Foto omslag achter (gespiegeld):

aanlooproute naar Langtang bij Gosainkund

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

ISBN 978-94-6226-028-3

NUR 508 /483

www.nepaltraverse.nl

www.katjastaartjes.nl

www.lecturis.nl

www.hvdh.nl

KAART LEGENDA

Airport

Campsite Katja & Henk

Homestay / Teashop

Schoolstay

Lodgestay

Triple Border Point

Nepal Traverse Katja & Henk

Route Up Start & Route Down End of stage

(Lower) Great Himalya Trail

Trail

Road

River

International boundary

National Park / Conservation Area boundary

DAY 84

Start area / End area

Peak (metres)

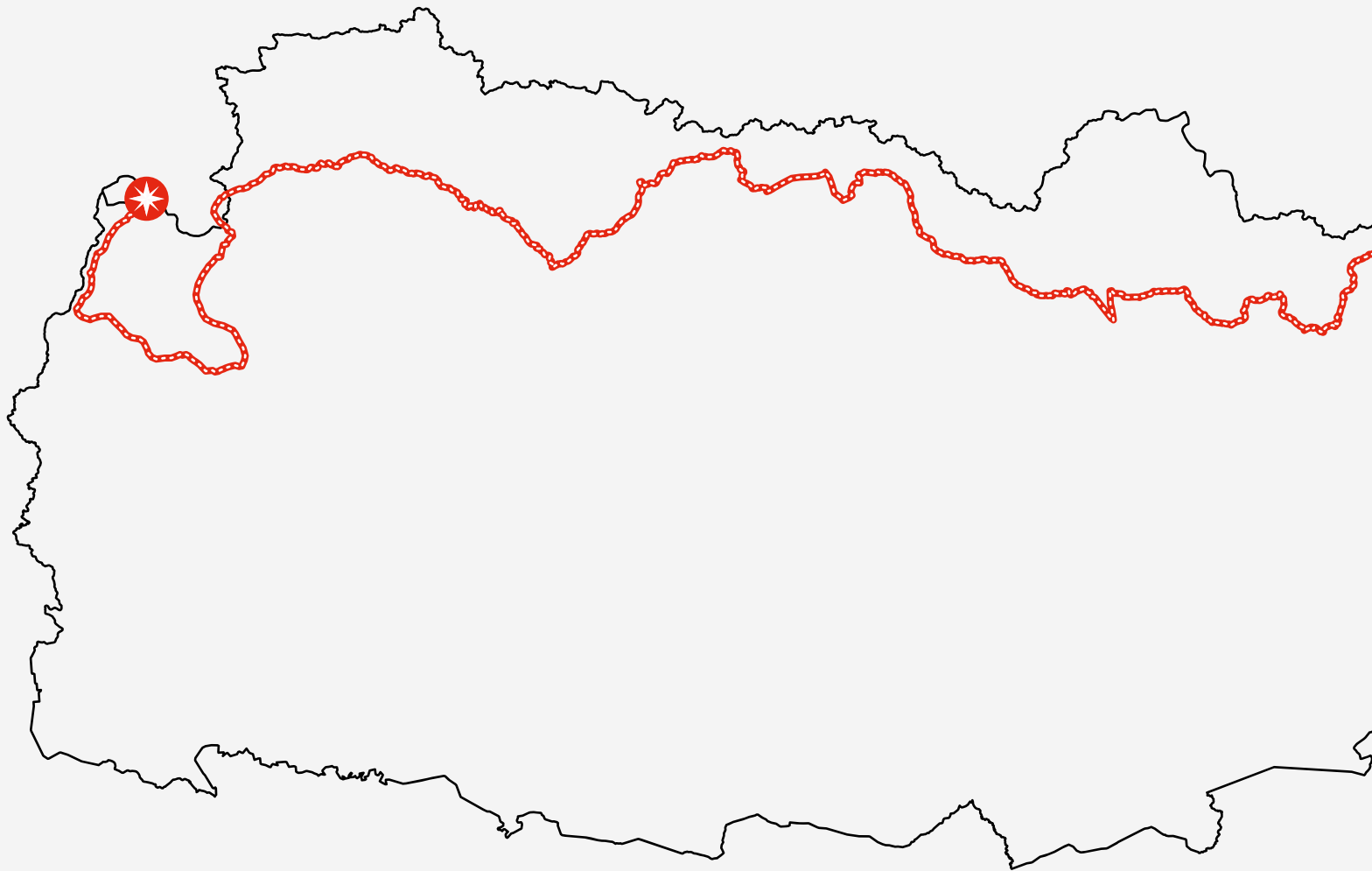
Pass (metres)

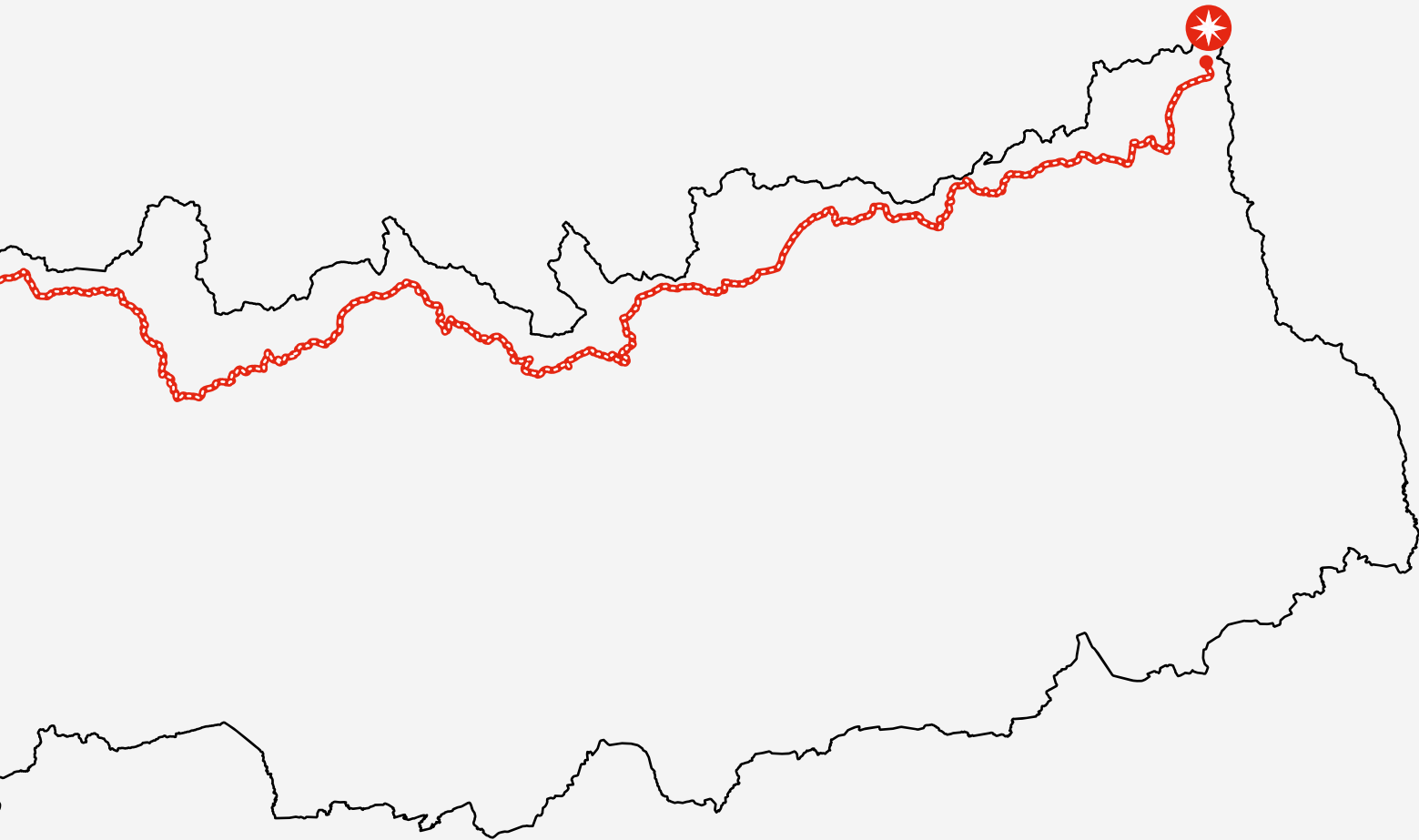

Village

Bridge

Great Himalaya Trail door Nepal

Een schitterend reisverslag over een grens- verleggende voettocht

Lopen over de grens

Grenzen. Ze geven aan tot hoe ver je kunt of mag gaan. Welke grenzen zijn er eigenlijk? Wie bepaalt welke grenzen voor wie gelden? Katja Staartjes en Henk Wesselius liepen 2000 kilometer langs de grens van Nepal: van het noordwestelijke naar het noordoostelijke drielandenpunt. Daarbij stegen en daalden ze 125.000 meter: ruim veertien maal de Mount Everest op en af, vanaf zeeniveau. En met zo min mogelijk georganiseerde hulp. De trektocht, een uitgebreide variant van de (Upper) Great Himalaya Trail, doopten ze de Nepal Traverse. In dit boek doet Katja Staartjes verslag van hun avonturen in de wildernis, de bijzondere ontmoetingen met de lokale bevolking en de grenzen die ze tegenkomen. Niet alleen de scheidslijnen tussen gebieden, maar ook de beperkingen die de natuur oplegt en hun eigen grenzen. Het levert bijzondere foto's en verhalen op, met name over West-Nepal, dat toeristisch onontgonnen terrein is.

Katja Staartjes beklom een aantal bergreuzen, waaronder Mount Everest (8848 m) en Gasherbrum I (8068 m) als eerste Nederlandse vrouw. Tevens leidde zij expedities in het hooggebergte. Staartjes vervulde managementfuncties in het bedrijfsleven en de zorg en werkt nu als zelfstandig interim-manager en coach. Op bijeenkomsten en congressen is zij een veelgevraagd spreker. Eerder schreef ze de boeken *Hoog spel* en *Top-inspiratie*.

ISBN 987-94-6226-028-3

LOPEN KATJA STAARTJES OVER DE GREAT HIMALAYA TRAIL NEPAL GRENS

